

Håvard Fiskum
Storgata 49
3320 Vestfossen

Trondheim, 23.01.2017

Deres ref.:
[Deres ref.]

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2015/5167

Saksbehandler:
Pål Foss Digre

Avgjørelse i klagesak – Søknad om dispensasjon fra verneforskriften for Fiskumvannet naturreservat for oppføring av brygge

Miljødirektoratet opphever Fylkesmannens vedtak om å avslå søknad om dispensasjon fra verneforskriften for Fiskumvannet naturreservat for oppføring av brygge på eiendommen 160/5 i Øvre Eiker kommune. Saken sendes tilbake for ny behandling. Direktoratet legger til grunn at det normalt bør gis tillatelse til gjenoppføring av innretninger som forelå på vernetidspunktet.

Vi viser til klage av 8. september 2016 fra Håvard Fiskum på Fylkesmannen i Buskeruds vedtak av 18. august 2016, der Fylkesmannen avslår å gi dispensasjon fra verneforskriften for Fiskumvannet naturreservat for oppføring av brygge på 40 m² på eiendommen 160/5 "Rudstøen" i Øvre Eiker kommune. Klagesaken ble oversendt til direktoratet fra Fylkesmannen i brev av 12. oktober 2016.

Sakens bakgrunn

Fiskumvannet naturreservat ble fredet ved kongelig resolusjon av 19. april 1974. Verneområdet ble 27. mai 2013 ført opp på lista over verneområder av internasjonal betydning, som er opprettet etter Ramsarkonvensjonen.

Ved brev til Øvre Eiker kommune av 16. januar 2014 søkte Håvard Fiskum om dispensasjon fra plan- og bygningslovens regler for å få oppført en brygge på til sammen 52 m² på eiendommen gnr./bnr. 160/5 Rudstøen. Søknaden inneholdt også tegninger av den planlagte brygga. Ettersom brygga ville komme innenfor Fiskumvannet naturreservat, oversendte kommunen søknaden til Fylkesmannen i Buskerud som er forvaltningsmyndighet for reservatet. I vedtak av 20. august 2014 avsa Fylkesmannen å gi tillatelse til tiltaket.

Avslaget ble klaget inn til Miljødirektoratet, som i vedtak av 2. juli 2015 stadfestet Fylkesmannens avslag. I vedtaket tok vi ikke endelig stilling til om vilkårene for å gi dispensasjon etter naturmangfoldloven § 48 var oppfylt, da vi uansett ikke kunne se at det burde gis dispensasjon for tiltaket. I vurderinga la vi størst vekt på at brygga var et større inngrep enn det som var nødvendig for å eiers tilkomst og på presedensvirkninger. Direktoratet uttalte samtidig at det forhold at det på vernetidspunktet var ei brygge på eiendommen, var et argument for å gi en dispensasjon.

Postadresse: Postboks 5672, Sluppen, 7485 Trondheim | **Telefon:** 03400/73 58 05 00 | **Faks:** 73 58 05 01

E-post: post@miljodir.no | **Internett:** www.miljodirektoratet.no | **Organisasjonsnummer:** 999 601 391

Besøksadresser: Brattørkaia 15, 7010 Trondheim | Grensesvingen 7, 0661 Oslo |

Besøksadresser Statens naturoppsyns lokalkontorer: Se www.naturoppsyn.no

I e-post til Fylkesmannen av 22. april 2016 søkte Håvard Fiskum på nytt om å få oppføre ei brygge. Det fremgår av søknaden at størrelsen på brygga det søkes om reduseres til 40 m². Det gis for øvrig ingen beskrivelse av hvordan brygga skal utformes eller plasseres. I søknaden argumenteres det ellers for at det ikke er fare for presedens og at belastninga på området uansett er stor ved at det brukes både av skoleklasser og av fugleinteresserte. Vedlagt søknaden fulgte et luftfoto av området fra 1993, som viser at det på det tidspunktet var brygge på eiendommen.

Fylkesmannen avsto søknaden i brev av 18. august 2016. Fylkesmannen legger avgjørende vekt på at ei brygge vil øke den samlede belastninga i området, og at presedensvirkningene av å tillate etablering av brygger der slike har eksistert på vernetidspunktet vil bli store.

Klagers anførsler

Håvard Fiskum klagde på Fylkesmannens avgjørelse i e-post 8. september 2016. I klagen fastholdes det blant annet at det ikke er noen konkret fare for tilsvarende søknader og at brygga heller ikke vil ha noen betydning for naturverdiene. Det pekes også nok en gang på at det tidligere har vært ei brygge på eiendommen.

Fylkesmannens vurderinger

Fylkesmannen i Buskerud har foretatt forberedende behandling i tråd med regelen i forvaltningsloven § 33. Fylkesmannen har ikke funnet grunn til å endre eller oppheve vedtaket av eget tiltak. I tillegg til å fastholde at tiltaket vil føre til økt samlet belastning og også ha uheldige presedensvirkninger, viser Fylkesmannen også til at det er flere år siden det var brygge på eiendommen.

Lovgrunnlaget

Miljødirektoratet er klageinstans for vedtaket etter forvaltningsloven § 28. Klageinstansen kan etter samme lovs § 34 prøve alle sider av saken og herunder ta hensyn til nye omstendigheter. Den skal vurdere de synspunktene klagerne kommer med, og kan også ta opp forhold som ikke er berørt i klagen. Dersom en klage fører frem, kan klageinstansen treffe nytt vedtak i saken, eller oppheve det opprinnelige vedtaket og sende saken til ny behandling i underinstansen.

Verneforskriften for Fiskumvannet naturreservat ble som nevnt innledningsvis fastsatt ved kongelig resolusjon av 19. april 1974. Det fremgår av verneforskriften for Fiskumvannet naturreservat punkt III at formålet med reservatet er «å bevare en spesiell naturtype, med et rikt fugleliv ...».

Fiskumvannet naturreservat meldt inn på lista over våtmarksområder opprettet i medhold av Ramsarkonvensjonen om våtmarker. Dette innebærer at norske myndigheter har forpliktet seg til å bevare den økologiske karakteren området har som våtmarksområde og leveområde for våtmarksfugl. Der verneforskriften åpner for skjønsmessige avgjørelser, må dette hensynet derfor tillegges vekt.

Hvilke begrensninger på den alminnelige handlefriheten som gjelder for Fiskumvannet naturreservat fremgår av verneforskriften punkt IV. I bestemmelsens nr. 4 fremkommer det at «oppføring av bygninger og anlegg, herunder veier og faste innretninger og legging av jordkabler» ikke er tillatt.

Selv om et tiltak i utgangspunktet er forbudt etter verneforskriften, kan forvaltningsmyndigheten etter naturmangfoldloven § 48 gi tillatelse til tiltaket, dersom det ikke strider mot formålet i vernevedtaket og heller ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig. Søker har aldri krav på å få en tillatelse. Dersom vilkårene er oppfylt, avgjør forvaltningsmyndigheten om tillatelse bør gis eller

ikke ut i fra ei skjønnsmessig vurdering der ulempene for naturmangfoldet veies mot fordelene for søker og for samfunnet forøvrig.

Ved all myndighetsutøvelse skal det videre tas hensyn til prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12 i den grad de er relevante i saken.

For en mer utfyllende gjennomgang av de relevante bestemmelsene viser vi til vårt vedtak av 2. juli 2015.

Miljødirektoratets vurdering

Miljødirektoratet vil først bemerke at oppføring av ei brygge rammes av forbudet mot oppføring av faste innretninger i verneforskriften punkt IV nr. 4. Den omsøkte brygga kan dermed kun oppføres dersom det gis dispensasjon. Den eneste aktuelle dispensasjonshjemmelen er den generelle dispensasjonshjemmelen i naturmangfoldloven § 48.

Fylkesmannen har begrunnet vedtaket i at de etter en skjønnsmessig vurdering mener det ikke bør gis tillatelse til oppføring av brygga. Miljødirektoratet mener momentene Fylkesmannen har vektlagt er de relevante momentene i saken. Ut ifra opplysningene som til nå er framlagt i saken, er vi imidlertid usikre på om vi er enige i Fylkesmannens vektning av momentene, og da særlig hvilken vekt det skal legges på at det på vernetidspunktet var ei brygge på eiendommen.

Miljødirektoratet legger, som Fylkesmannen også har gjort, til grunn at det på vernetidspunktet var ei brygge på gnr./bnr. 160/5. Vi baserer oss her blant annet på flyfoto fra 1993 som viser ei relativt lang og smal brygge ut i fra neset øst for bolighuset på eiendommen. Også på vernekartet er det avtegnet en strek ut i vannet på samme sted. Ut i fra sammenhengen legger vi til grunn markeringa viser til den samme brygga.

Det overordnede prinsippet for forvaltning av de fleste naturreservater, er at verneverdiene som eksisterer på vernetidspunktet skal bevares. De inngrepene som lovlig er etablert innenfor området på vernetidspunktet, må i utgangspunktet anses som akseptert av vernemyndigheten. Med mindre noe annet klart kommer til uttrykk i verneforskriften, må eierne da kunne forutsette at tiltaket vil kunne videreføres. Dette kommer til uttrykk ved at vedlikehold av eksisterende innretninger normalt ikke vil være forbudt etter forskrifta. I tilfeller der det er mer hensiktsmessig å rive innretninga og bygge den opp på nytt, må eier også ha en berettiget forventning om at forvaltningsmyndigheten vil gi tillatelse etter naturmangfoldloven § 48 dersom ikke det ikke påvises at denne framgangsmåten er mer skadelig for naturmangfoldet mer enn ordinært vedlikehold. Vi mener derfor lista skal ligge svært høyt for å nekte gjenoppføring av tiltak som eksisterte på vernetidspunktet.

Det strenge vernet i naturreservat tilsier på den andre sida at eier ikke kan påregne å få tillatelse å oppføre noe større eller annet enn det han hadde på vernetidspunktet.

Fylkesmannen har lagt vekt på at det gikk ca. fire år fra brygga ble revet til eier igjen spilte inn ønske om å etablere brygge. Miljødirektoratet er enige i tidsforløpet mellom riving og søknaden om gjenoppbygging kan ha betydning i ei samlet vurdering av om bør gis tillatelse til gjenoppføring. Vi mener imidlertid momentet først og fremst vil ha betydning dersom det i den mellomliggende perioden er skjedd ei utvikling i naturmangfoldet som medfører at innretninga vil ha større skadevirkning nå enn den hadde på vernetidspunktet, for eksempel ved at verdifulle arter eller naturtyper har etablert seg i området i perioden det har vært ute av bruk. Ut i fra opplysningene i saken forstår vi det slik at området der den tidligere brygga lå gjennom hele perioden er benyttet

som ankringsplass og at det dermed ikke er grunn til å tro at det er skjedd noen vesentlig endring i naturmangfoldet i området som vil påvirkes av brygga.

Miljødirektoratet antar at det at det går svært lang tid mellom riving og søknaden om gjenoppbygging i seg selv kan være et relevant argument vurderinga av om tillatelse bør gis. Vi mener imidlertid dette først og fremst vil gjøre seg gjeldende ved vesentlig lengre tidsforløp enn det som er tilfelle i saken her.

På bakgrunn av det ovennevnte er Miljødirektoratet usikre på om vi er enige i Fylkesmannens vedtak. Vi finner imidlertid ikke saken tilstrekkelig opplyst til at vi kan gi en tillatelse. Det er som nevnt over blant annet ikke framlagt tegninger som gjør det mulig å bedømme om søknaden i dag gjelder ei brygge tilsvarende den som eksisterte på vernetidspunktet. Vi finner det derfor riktig å oppheve Fylkesmannens vedtak og sende saken tilbake for ny behandling.

Vedtak

Miljødirektoratet opphever Fylkesmannens vedtak. Saken sendes tilbake for ny behandling, jf. forvaltningsloven § 34 fjerde ledd.

Direktoratets vedtak kan ikke påklages, jf. forvaltningsloven § 28 tredje ledd.

Hilsen

Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur

Berit Lein
direktør - naturavdelinga

Finn Katerås
seksjonsleder

Tenk miljø - velg digital postkasse fra e-Boks eller Digipost på www.norge.no.

Kopi til:

Fylkesmannen i Buskerud Postboks 1604 3007 Drammen